

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลสถานการณ์ลำไยปี พ.ศ. 2547 แนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาลำไยของหน่วยงานรัฐบาลและภาคเอกชน ความต้องการงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาลำไย และข้อมูลแนวทางการวิจัยและการปฏิบัติเพื่อไปสนับสนุนรูปแบบการดำเนินงานของบริษัทลำไยแห่งชาติ โดยมีวิธีการวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่มีบทบาทรับผิดชอบการกำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาลำไย การศึกษาข้อมูลเอกสาร และการสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญในหน่วยงานและองค์กรของรัฐ ผู้ประกอบการลำไย และเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

ผลการศึกษา พบว่า สถานการณ์ลำไยในปี 2547 คล้ายคลึงกับปีที่ผ่านมาคือมีผลผลิตลำไยสดออกสู่ตลาดปริมาณมาก คาดว่ามีผลผลิตออกสู่ตลาดประมาณ 544,000 ตัน มาตรการการแก้ไขปัญหามีการเปลี่ยนแปลงบ้าง เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบลำไยครบวงจรทั้งการผลิตและการตลาดตามมติชก.เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2547 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ลำไยในปี พ.ศ. 2547-2551 โดยมีรองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นประธานคณะกรรมการ และรับผิดชอบหน้าที่เป็นผู้จัดการผลิตภัณฑ์ลำไย (Product Manager) ด้วยการแก้ไขปัญหาลำไยในปี 2547 มี 3 มาตรการที่สำคัญคือ 1) การพยุงราคาลำไยโดยการแทรกแซงตลาดแทนการรับจำนำ จำนวน 300,000 ตัน ใช้งบประมาณ 4,000 ล้านบาท โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการรับซื้อลำไยสดเพื่อนำมาอบแห้ง และจัดจ้างบริษัทเอกชนทำการอบแห้งและดูแลเก็บรักษาลำไยอบแห้งเป็นระยะเวลา 6 เดือน 2) มาตรการช่วยเหลือผู้ส่งออกและการแก้ไขปัญหการส่งออกลำไยสด โดยการตรวจรับรองคุณภาพลำไยสด ที่จุดรับซื้อเพื่อให้สามารถออกใบรับรองได้รวดเร็วยิ่งขึ้น 3) การเจรจากับรัฐบาลจีนเพื่อให้ยอมรับการตรวจรับรองคุณภาพจากไทยโดยขอให้รัฐบาลจีนไม่ต้องตรวจซ้ำ และใช้มาตรฐานเดียวกันทุกมณฑล สำหรับแนวคิดการก่อตั้งบริษัทลำไยแห่งชาติที่เสนอต่อกรม.โดยกระทรวงมหาดไทยนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวคิดดังกล่าวและมีข้อเสนอเบื้องต้นว่ายังไม่ควรจัดตั้ง ขณะนี้จึงอยู่ระหว่างรอการพิจารณาข้อสรุปจากรัฐบาล สำหรับปัญหาของลำไยไทย จากการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าประเด็นที่เป็นปัญหาของลำไยไทยที่สำคัญ 3 ประเด็นได้แก่ ปริมาณผลผลิตลำไยสด วิธีการแก้ปัญหาลำไยของรัฐ และการแทรกแซงจากองค์กรของรัฐ สำหรับงานวิจัยที่ต้องการเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาลำไย ที่สำคัญ 7 ประเด็น คือ การศึกษาตลาดต่างประเทศใหม่ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะสามารถจำหน่ายลำไยได้ การศึกษาแนวทางการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลำไยในรูปแบบใหม่ การศึกษาระบบการกระจายลำไยสดที่มีประสิทธิภาพสำหรับตลาดต่างประเทศ การศึกษาและพัฒนาช่องทางกระจายใหม่ในตลาดต่างประเทศ การศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีในการยืดอายุการเก็บรักษาลำไยสด การศึกษาตลาดจีนในเชิงลึกมากขึ้นให้ครอบคลุมมณฑลต่างๆที่มีศักยภาพ และการศึกษาคุณสมบัติและลักษณะผลิตภัณฑ์ลำไยที่ลูกค้าในต่างประเทศต้องการ

This research aims to study current situation of Thai longan products as well as government and private agencies' approaches to solving Thai longan problems and obstacles. Research projects needed for policy and strategic plan setting to solve Thai longan problems and support the operation of proposed National Longan Company were investigated as well. Research data were collected through documentary research, depth interviews of relevant authorities both official and private sectors including certain exporters, importers, government officials and longan growers. Field surveys using self-administered questionnaires were also carried out.

Results indicated that the current situation of Thai longan is somewhat similar to that of the previous year. The total production of longan fruits was estimated to be as high as 544,00 tons. Ministry of Agriculture and co-operatives has been assigned by the Thai Government to be a coordinator of all activities aiming to solve both production and marketing problems. On 5th April, an official committee for formulating a strategic plan for Thai longan for the year 2004 – 2008 was formed. The Deputy Director of the Department of Co-operatives Promotion was assigned to be a chairperson of the committee and a product manager of Thai longan. Three major measures were proposed to help solve longan problems. Firstly, a budget of 4,000 million THB will be allocated to the Department of Co-operatives Promotion to buy the surplus and contract private agency to process into dried whole fruits and store the product for 6 months. Secondly, quality assessment of fresh longan fruits will be carried out at the buying center to facilitate product certification and exporting. Thirdly, negotiation with the Chinese authorities will be organized to recognize and accept Thai standard of product certification to facilitate distribution of Thai longan products into various parts of China. Apart from that the Ministry of Agriculture and Co-operatives has recommended that the forming of the National Longan Company should be terminated.

Results from depth interviews and field surveys indicated that the three most serious problems of Thai longan are the production of fresh longan fruits, the government approaches to solve longan problem, and the intervention from government agencies. Results also showed that some research areas are urgently needed to help solve longan problems. These topics include the study on new potential export markets, the study on variety of new processed longan products, the study on effective system of product distribution for export market, the study on new market channels in export market, the study on technology of prolonging the shelf-life of longan products, the depth study in Chinese market covering various provinces, and the study on properties and characteristics of longan products required by foreign customers.